

ՏԱՍՆ ԵՒ ԵՕԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄԵԼԿ

Տարեկան գինը 10 ռուբլի, կես տարվանը 6 ռուբլի:
Առանձին համարները 7 կոպեկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմյանի խմբագրատան մէջ:

Մեր հասցեն. Тифлисъ. Редакция «Мшакъ».
կամ Tiflis. Rédaction «Mschak».

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(բացի կիրակի և ասոն օրերէն):

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով:

Յայտարարութիւնները համար վճարում են
խրաբանչիւր բառին 2 կոպեկ:

ԱՌԱՋԻԿԱՅ 1890 ԹԻԱԿԱՆԻՆ

„ՄԵԼԿ“

ԴՐԱՎԱՆԵՐՆԵՐ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱՆԵՐ ԼՐԱԳԻՐ

Կը հրատարակվի Թիֆլիսում, նոյն դիրքով և նոյն պրոպագանդով: Մինք ստանում ենք սեփական ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ:
«ՄԵԼԿ» տարեկան գինը 10 ռուբլի է, վեց ամսվանը 6 ռուբլի:
Գրվել «ՄԵԼԿ» կարելի է ԽՐԱՎԱՆԵՐՆԵՐ (Բարոնակայա և Բաղարնայա փողոցների անկիւնում, Թամաշիւի տանը):
Կայտարարութեան ուրիշ քաղաքներէ «ՄԵԼԿ» գրվելու համար պէտք է դիմել հետևեալ հասցեով. ТИФЛИСЪ, Редакция газеты «МШАКЪ», իսկ արտասահմանից. Tiflis, Rédaction du journal arménien «MSCHAK».

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Հային յատուկ հիւանդութիւն.—ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Ֆերմանտացիա կամ չիրայի եփը. Նամակ Գիւլուջայից. Նամակ խմբագրին. Ներքին լուրեր.—ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Արտաքին լուրեր.—ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ.—ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ.—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—ՖԵԼԻԿՏՈՆ.

ՀԱՅԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐ ԶԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

Քանի որ Ասիացիներ իր այսօրվայ ֆելիքստունում այլ և այլ վարակիչ հիւանդութիւնների մասին է խօսում, մենք էլ, մեր այս յօդուածում, կուզենայինք հայերի մէջ տարածված մի ուրիշ տեսակ համաճարակ հիւանդութեան մասին խօսել: Հայի մէջ տարածված հիւանդութիւնն անուանվում է նախանձ, հիւանդոտ անձնապաշտութիւն, որ և է գիւցիպլինային, կարող ու կանոնի ենթարկվելու, ուրիշի հեղինակութիւնը ճանաչելու անընդունակութիւն, ուրիշի արած ծառայութիւնները չը ճանաչել, կատարեալ ատելութիւն զէպի ընկերական ոգին, և այլն...
Մի հայ աշխատակցում է մի լրագրի. նա երբեք չի ենթարկվի իրանից աւելի փորձվածի զաղափարներին, այլ ընդհակառակն կաշխատի ձեռնով գործել իրանից աւելի փորձվածի վրա, ոչինչ զիցիպլինա-

յին չի ենթարկվի, կաշխատի նոյն իսկ, որ խմբագրը անպայման ենթարկվի իրան: Այդ նոյն հայը հեռախոսում է խմբագրութիւնից, և ինքն զառնում է մի որ և է ուրիշ լրագրի կամ ամսագրի խմբագրի: Եւ ահա նոյն մարդը, որը բողբոջում էր իր նախկին խմբագրի բռնաւարութեան դէմ, դառնում է ամենասարսափելի բռնաւոր իր սեփական լրագրի աշխատակիցների վերաբերմամբ և ուզում է որ ամենքն էլ անպայման և կուրորէն խնամահան իր տոջը:

Մի զգրողի ուսուցիչ անդադար ապստամբվում է իր տեսչի հեղինակութեան դէմ.—բայց հէնց որ ինքը մի տեղ տեսուչ է դառնում, նրա բռնաւորութեանն ու կամայականութեանը չափ ու սահման չը կայ:

Մի որ և է քաղաքում մի հայոց լրագիր է հրատարակվում, մի ուրիշ քաղաքում լոյս է տեսնում մի այլ հայոց լրագիր: Սրանցից ոչ մէկը չէ ուզում միւսին այս կամ այն արժանաւորութիւնը և հասարակութեանը մատուցած նրա ծառայութիւնները ճանաչել.—բայց ընդհակառակն նրանցից իւրաքանչիւրը միջոց կէս է լինում ապացուցանելու համար թէ միւս լրագիրը անպիտան է, ապարդիւն է, վնասակար է, իսկ նրա խմբագիրը սրբիկայ է, շարլատան է և այլն...

ՖԵԼԻԿՏՈՆ

Ընդհանուր խօսակցութիւնը.—Ինֆլուէնցիա հիւանդութիւնը.—Մի առաջարկութիւն հայ ընտանիքներին.—Ծանր դրութիւնը.—Ինֆլուէնցիայի ազդեցութիւնը հայոց լրագիրների գոյութեան վրա.—Մուսաբէյ և Կ. Պոլսի դատարանը.—Իմ բարեկամ բժշկի խորհուրդը և նոր հանձնարել բժշկական գիտը.—Լրագիրների համար նոր ձևի պրէմիա.—Մի հետաքրքիր լուր.—Գրողները, ընթերցողները և գրաչափները.

Այս րօպէիս ամբողջ քաղաքում ուրիշ խօսակցութիւն չը կայ, իսկ այլ և այլ հիւանդութիւնների մասին խօսակցութիւնը: Մանաւանդ շատ է խօսվում ինֆլուէնցիա հիւանդութեան մասին:

Ինչ գիտեցիք, ինչ ներդաշնակ անուն... Ինֆլուէնցիա... Դա աւելի նման է մի գեղեցիկ օրիորդի անունին, քան թէ մի տղեղ հիւանդութեան... Օրիորդ Ինֆլուէնցիա, կամ օրիորդ Ինֆլուէնցիա, ինչպէս ուզում էք արտասանեցէք...

Հայ ընտանիքներին, որոնք շատ են սիրում իրանց զաւակներին ամեն տեսակ տարբերակի անուններ տալ, խորհուրդ եմ տալիս նոր ծնված աղջկան Ինֆլուէնցիա անունը տալ:

Ուրիշ բան է իւրեք անգամ հայրնա գեղեցիկ անուն չէ: Գեղեցիկ դարձնելու համար գոնէ պէտք է պոլսական ձևով քօլերա կամ քօլէ-

րա արտասանել: Այն ժամանակ ոչինչ, կարելի է այդ անունն էլ իրական սեռի մանուկին տալ: Օրիորդ Փօլէրա, կամ օրիորդ Գօլէրա...

Երևակայեցէք երբ այդ տեսակ օրիորդներ հասակ կառնեն, նրանք կանուանվին, օրինակ՝ Ինֆլուէնցիա Պետրոսեան Տէր-Պողոսեան, կամ Փօլէրա Մարտիրոսեան Թարութիւնեան... Միթէ գեղեցիկ չէ...

Եւ վերջապէս վատ չէ Ինֆլուէնցիայի, խօսիւրայի և ուրիշ հիւանդութիւնների տարին յաւերժացնել, տալով նոյն տարի ծնված մանուկներին այն հիւանդութիւնները անունները: Օրինակ տղաներին կարելի է անուանել Փօլէրա կամ Գիֆտէրա...

Պարոն Գիֆտէրա, Գիֆտէրա Պետրոսեան, Ինֆլուէնցիա Իվանովնա, և այլն, և այլն.—միթէ գեղեցիկ չէ...

Գոնէ այդ տեսակ անուններ երեխաներին տալով համ հասարակութեան մէջ յիշատակ կը մնան: Եւ հիւանդութեան տարվայ մասին, համ էլ մեր քաղաքային վարչութիւնները աչքի առջև միշտ կենդանի բողբոջներ կը մնան եղած հիւանդութիւնների մասին և նրանք գոցէ կը ստիպվեն աւելի ուշադրութեամբ վերաբերվել դէպի քաղաքների և գիւղերի մաքրութիւնն ու նրանց առողջական վիճակը...

Բայց հանաքը գէշն էր կէս այդ բաւական ծանր դրութիւն է այժմ, թէ մինչև այժմ միայն

Մի որ և է քաղաքում քանի մի տարի է արդէն հրատարակվում է մի հայ օրգան, որը արդէն իր կարողութեան չափ օգուտներ է տուել ազգին: Այն քաղաքը զալիս է մի այլ ուսումնական հայ... Կարծում էք թէ նա կը միանայ առաջին գործիչի հետ, կաշխատակցի՞ նրան, միացնելով իր ոյժերը նախկին գործիչի ոյժերի հետ... Ոչ երբէք:

Նա անմիջապէս ինքն իր սեփական օրգանը կը հիմնի.—և ահա կը ստանանք երկու օրգաններ, միմեանցից բաժան բաժան ոյժերով, և իւրաքանչիւր կաշխատի անհամարժեք անել միւսի ոյժը և խափանել միւսի գոյութիւնը:

Եւ քանի որ մենք մեր ներքին շըրջանում ենք ցոյց տալիս այս աղեղ, հակադրական, վայրենի, հակահասարակական, քրդական սովորութիւնները, —այդ զեռ ոչինչ... գոնէ օտարները մեր մասին վատ դադափար չեն ստանում, քանի որ չեն իմանում մեր այդ ասիական, վայրենի յատկանիշների մասին: Բայց երբ այդ տեսակները գնում են քաղաքակրթ յերօպա և այնտեղ են երևան հասնում իրանց այդ քրդական սովորութիւնները, այն ժամանակ ուրիշ բան չէ մնում մեզ, եթէ ոչ ամաչելու օտարների առջև այն ազգի ներկայացուցիչների համար, որոնք իրանք ջանում են ապացուցանել կրօնապաշտներին, թէ իրանք քաղաքակրթութեան ընդունակ ազգ են:

Եւ ահա օտարները այնպիսի տխուր դադափար են ստանում հայ quasi—ինտելիգենցիայի և quasi—գործիչների՝ աւերիչ, հակադրական, հակահասարակական, հակակրթական, իւրաքանչիւր հայի մէջ ամբողջ և արին դարձած այդ քրդական յատկանիշների մասին.—որ մարդ կրամայ այն համոզմունքի է դալիս, որ աւելի լաւ կը լինէր եթէ այդ տեսակները ամենեւին չը գնային յերօպա և այդպիսով չը մերկացնէին կրօնապաշտ առջև հայի քրդական բնաւորութիւնը, միութիւն և ընկերականութիւնը յարգող քաղաքակրթ կրօնապաշտ ազգում ծաղրելի չը դառնային ու ամբողջ ազգն էլ ծաղրածութեան առարկայ չը դարձնէին... Եւ ամենակրթված հայն էլ երբեք չի տաի կրօնապաշտ պէս, իսկ իմ հակառակորդի մտքերի հետ համաձայն չեմ և չեմ

կարող միանալ նրա կուսակցութեան հետ, բայց այնու ամենայնիւ ես յարգում եմ նրա ուղղութիւնը և ընդունում եմ որ նա իր ձեռով իր ուղղութեամբ մեծ ծառայութիւններ է մատուցել ազգին:

Ոչ, հայը երբեք այսպէս չի տաի. այլ եթէ մէկին իր հակառակորդն է ճանաչում, նա կուրանայ նրա մէջ ամեն տեսակ արժանաւորութիւն, բացարձակապէս, առանց ամաչելու, կը յայտնի որ հակառակորդի ամբողջ անցեալ գործունէութիւնը կատարելապէս վնասակար է եղել, և նոյն իսկ հակառակորդի անձնական գոյութիւնն էլ ապարդիւն և վնասակար է:

Եւ այդ տեսակները, աւերիչ, հակադրական, հակահասարակական, հակակրթական յատկանիշներ կրող եւրօպական զգեստով հայ քրդերը գնում են յերօպա և յանդիման են գործել այնտեղ, քաղաքակրթ շըրջանում, որի կազմակերպութիւնը հիմնված է միութեան, զիցիպլինայի կարգ ու կանոնի, հասարակական ոգու ընկերավարական որոշ սկզբունքների վրա:

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՖԵՐՄԱՆՏԱՑԻԱ ԿԱՄ ԾԻՐԱՅԻ ԵՓԸ *)

«Մշակ»-ի № 122-ում ֆերմանտացիայի երևոյթի մասին ենք խօսել: Ասել ենք թէ ինչ է ֆերմանտացիան, ինչպէս է կատարվում այդ, ինչ է նրա պատճառը և ինչ հետևանք ունի: Իսկ մեր ներկայ յօդուածի նպատակն է ծանօթացնել այն նպատակներ և աննպատ հանգամանքների և պայմանների հետ, որոնք ազդում են ֆերմանտացիայի վրա թէ յօդուա և թէ ի վնաս նրա, և եթէ կան վնասող աննպատ հանգամանքներ, որոնք կը խանգարեն ֆերմանտացիայի ընթացքը, ինչ միջոցներով կարելի է առաջն առնել:

Դիցուք ունենք երկու տակաւ չիրայ: Դրանցից մէկը դնենք մի տաք սենեկում (+17—22 աստիճան քարեխառնութիւն ունեցող) և միւսը համեմատաբար սառը սենեկի, դիցուք 13—15 աստիճան: Այնուհետև շարունակ ամենայն օր հետեւենք թէ՛ այդ երկու տակաւների միջև չիրան

*) № 122-ի շարունակութիւնը:

ըստ է կանգնում... Մտածում եմ ինչ կը լինի խմբագրիների դրութիւնը. փոստի դանձապահը եթէ հիւանդանայ, ուրիշը նրա տեղը բռնել չէ կարող և դուցէ առժամանակ կը դադարեցվի փոստից փողերի ստանալը... Բաժանորդներն էլ, եթէ այդ լուրն, օգուտ կը քաղեն և աւելի էլ կուշացնեն փողերի ուղարկելը:

Եւ մեզ, «Մշակի» խմբագրութեանը համար դեռ ոչինչ, եւ լաւ կիրթմանը, եթէ մի քանի շաբաթ շարունակ փողը փոստից չենք ստանալ,—առանց այն էլ «Մշակի» ստորագրութիւնը դանդաղ է դընում... Բայց ինչ պիտի անեն տեղական միւս հրատարակութիւնների խմբագրութիւնները, որոնք յայտնում են թէ այս տարի դարմանալի կերպով, փառաւոր կերպով է գնում նրանց բաժանորդագրութիւնը: Նրանցից ամեն մէկը ամեն տեսակ նորութիւններ է մտքով իրանց օրգաններում, որպէս զի շատ բաժանորդներ ունենայ, և բոլորն էլ հաստատ յոյս ունեն որ շատ բաժանորդ կունենան,—և յանկարծ շաբաթներով ոչինչ լուր չի դալ դառնալիս բաժանորդները մասին, որովհետև թէ Թիֆլիսում և թէ զաւառներում փոստային բոլոր ծառայողները ինֆլուէնցայով հիւանդացել են և փողերը ոչ ընդունում են ուղարկողներին, ոչ էլ տալիս են ստացողներին... Այսպիսով այդքան սպասելով իրանց թերթերի աղօղութեան սիրտները կը ծաւրեն...

ինչ փոփոխություններն են թափանցում և արդեն երկուսի մէջ էլ ֆերմանտացիայ յառաջ է գալիս թէ՛ չէ, և եթէ այս, արդեն նոյն չափով, նոյն արագութեամբ:

Ամենից առաջ կը նկատենք, որ տաք սենեակում գտնված տակառի շիրայի երկուսի շուտ է սկսվում, իսկ սառը սենեակի տակառի շիրայինը ուշ: Յետոյ՝ առաջինի մէջ ֆերմանտացիան աւելի արագ է ընթանում, զորեզ է և շաքարը աւելի արագ կերպով է վերլուծվում, իսկ երկրորդինը շատ դանդաղ է առաջ դնում: Սկզբնական ազդեցություն ֆերմանտացիան առաջինի մէջ աւելի շուտ է վերլուծում և համարեա ամբողջապէս շաքարը վերլուծված է լինում, այն ինչ երկրորդ տակառի երկուսի շաքարը չարմատիկում է ու չիրան քաղցր է: Առաջին տակառի շիրան փոխվում է գինու, այն ինչ երկրորդինը ամբողջապէս չէ փոխվում, նա միշտ քաղցր է մնում և եթէ այդ սենեակը արհեստական կերպով տաքացնենք, այն ժամանակ կը նկատվի որ երկու կարծեք կենդանութիւն է ստանում, սաստկանում է և ամբողջապէս շաքարը վերլուծվում է ալյուրով:

Այդ բոլոր երևոյթներն ուսումնասիրելուց յետոյ պարզ է որ պիտի դանք այն երկուսից տակառից, թէ ջերմութեան աստիճանը մեծ ազդեցություն ունի ֆերմանտացիայի վրա: Այսպէս յետոյ մեր վերև արած փորձերը եթէ չիրան այն տեսակի տեղի դնենք, որտեղ բարեխառնութեան աստիճանը շատ ցածր է, որ. 0° կամ դրանից էլ ցածր կամ մինչև իսկ + 3°, չիրան երկուսի դայ, ֆերմանտացիա չի յառաջ գալ: Ուրեմն ցածր բարեխառնութեան աստիճանը կամ միանգամայն արգելք է դնում երկուսի և կամ դանդաղեցնում է նրա ընթացքը: Միև կողմից կարող ենք և կասկածել որ մի դուրս շատ բարձր բարեխառնութեան աստիճանը նոյնպէս չի խանգարէ երկուսի: Մեր կատարած իրաւացի և շատ արդարացի կը լինի փորձերը չիրան տեղափոխել այնպիսի մի տան մէջ, կամ այնպիսի մի կլիմայում պահեցնել, որտեղ 40—կամ աւելի բարձր տաքութիւն կայ և կը տեսնենք որ չիրան նոյնպէս երկուսի դայ, այսինքն ինչ ազդեցություն որ ունէր չափազանց ցածր բարեխառնութեան աստիճանը չիրայի ֆերմանտացիայի վրա, նոյնը և ունի չափազանց բարձր բարեխառնութեանը: Բացի այդ եթէ չափից դուրս տաք տեղ չիրան միայն երկար ժամանակ, և եթէ յետոյ չիրան տեղափոխենք բարեխառն ջերմութիւն ունեցող սենեակ, այն ժամանակ այլ ևս երկուսի չի դայ, այդ չիրան անընդունակ է երկուսի Պատճառը նա է որ ֆերմանտացիան—մայան մեռնում ստորում են—40—ից վեր բարեխառնութեան ազդեցություն տակ, բայց եթէ այդ չիրայի մէջ ֆերմանտացիա անենք, երկուսի կը սկսի: Գրա մասին յետոյ կը խօսենք:

Իսկ եթէ չիրան սկզբում տաք տեղ դնենք, այնպէս որ երկուսի սկսած լինի, բայց դեռ երկուսի վերջացած, բարեխառնութեան աստիճանը իջնի, այն ժամանակ երկուսի կանգ կառնի և եթէ նորից տաքանայ, երկուսի կը նորոգվի: Այդ նոյն բանը

պատահում է շատ գինիների հետ, իսկ երևաւում դա մի տեսակ օրէնք է դառնում: Ամեն տարի նոյն բանը, նոյն երևոյթը կրկնվում է: Օր. երևանցին չիրան ամանում է, երկուսի սկսվում է, շուտով վրա են հասնում ցրտերը, երկուսի դատարում է, շաքարը ամբողջապէս չի լուծվում, դարձանք նորից տաքերը սկսվում են, գինու մէջ մնացած շաքարը սկսվում է վերլուծվել և նորից երկուսի սկսվում է: Գրա հետեւեցնենք զգալի են, և ամեն մի գինի ամանող երևանցի գինի է թէ իր գինին դարձանք թնչ վտանգների է ենթարկվում: Ի հարկէ այդ բանի առաջը կարելի է առնել, այն է աշխատել որ երկուսի սկսելուց յետոյ վերջանայ, եթէ ցրտերը սկսվում են, արհեստական կերպով տաքացնեն:

Կրկնում ենք, որ բարեխառնութեան աստիճանը շատ մեծ ազդեցություն ունի ֆերմանտացիայի վրա, հետեւապէս դիմու ամբողջ ապագայի վրա: Միշտ պէտք է աշխատել այն տեղ, որտեղ չիրան ամանած է, քանի երկուսի սկսվել է և շարունակվում է, ջերմութեան բարեխառնութիւնը 16 աստիճանից ցածր չը պահել և ոչ էլ 28-ից բարձրացնել: Որովհետև ոչ միայն սենեակի բարեխառնութիւնն է ազդում չիրայի երկուսի վրա, այլ նոյն իսկ չիրայի երկուսի պատճառով յառաջացած իր սեփական ջերմութիւնը, այնպէս որ երկուսի չիրայի բարեխառնութեան աստիճանը միշտ մի քանի աստիճանով աւելի բարձր է քան սենեակինը:

Բացի ջերմութիւնը, կայ և մի այլ հանգամանք, որը նոյնպէս խանգարում է ֆերմանտացիայի ընթացքը. այդ այն դիպոսն է, երբ խաղողը չափից դուրս քաղցր է: Օր. Ալեքսիայում—Ա. Գրիկայի հիւսիսային մասում գտնված ֆրանսիական կալօնիայում անգլիկ տարածութիւններ խաղողի վաղերով են ծածկված և որովհետև կլիման սարսափելի տաք կլիմայ է, ստացած խաղողը չափից դուրս քաղցր է և նրանից ստացած չիրան կամ երկուսի չի դայ և կամ եթէ դայի է՝ շատ դժուարութեամբ երկուսի կամ նրա դժուարութեան պատճառը երկուսի է բաժանվում, մէկ՝ որ երկուսի կլիման շատ տաք է, 30—40 աստիճան և կամ աւելի, և երկրորդ՝ որ չիրան շատ քաղցր է: Այնպէս որ պէտք է աշխատել այդ երկուսի անյարմարութիւնների առաջին առնել: Ջերմութեան վերաբերութեամբ պէտք է արհեստական կերպով բարեխառնութեանը՝ քաղցրութիւնը թուլացնել: Պարզ է որ՝ այն երկուսիսում կամ այն տեսակի, որտեղ սառն է, արհեստական կերպով չիրաններում վառարանների միջոցաւ բարեխառնութեան աստիճանը պէտք է բարձրացնել մինչև 20—25 աստիճան:

Մ. Մուսինեան:

ՆԱՄԱԿ ԳԻՒՂՈՒՋԱՅԻՑ.

Նոյեմբերի 25-ին

Իզդրից երեսուն վերստ դէպի Տաճկաց սահ.

այս կամ այն հիւանդութեան անուն տալով, կարելի է նրանց սպաւախումն էլ ապահովացնել: Նոյն հիւանդութեամբ վարակվելուց՝ Օրինակ եթէ մի տղային Գրիպոսիտ անուն տանք,—նա երբեք չի հիւանդանայ այդ հիւանդութեամբ, եթէ աղջկան խոլերա անուն տանք,—նա երբեք խոլերա չի չի հիւանդանայ, եթէ ուրիշ աղջկան Լիֆտուէնցի անուն տանք,—նա ինֆլուէնցիայով երբեք չի հիւանդանայ և այլն:

Այդ հանճարեղ միտքը ուղում ենք իմ բարեկամ բժշկի հետ միասին մշակել և ապա դրա մասին մի յոդուած գրել և ուղարկել Թիֆլիսի բժշկական ընկերութեանը...

Անգլիկ անուն կը ստանանք ևս ու բժշկաւ նրանցից ենք յանկարծ գտնվել է պատուաստի մի նոր տեսակը, ինչպէս ծաղիկ պատուաստը... Բաւական է երեխային մի հիւանդութեան անուն տալ,—և նա իր ամբողջ կեանքի համար ապահոված է նոյն հիւանդութեամբ վարակվելու դէմ... * * * Այդ գիւղի լաւ... Բայց ինչ պատուաստ հնարենք, որպէս զի հայոց օրգանները շատ բաժանորդներ ունենան... Զարմանալի աղբ են այդ հայերը, ոչ լաւ լաւ յոդուածներ, ոչ պատկերներ, ոչ պրէմիաններ են օգնում... ու ստորագրողներ թիւը ուղիղ պոչի պէս՝ ոչ երկարում, ոչ էլ նուազում է... * * * Գէ գոնէ չը նուազէր... * * *

մանր տանող ճանապարհի վրա գտնվում է Գիւլուշա հայաբնակ գիւղը, որը բաղկացած է 100 տուն երկրագործ ժողովրդից, բոլորն էլ հին նահապետական սովորութիւններով: Կառավարութիւնը լաւ հասկանալով ժողովրդի մաշակը կըրթ թուլեան կարեորութիւնը, բայց է արեւ Գիւլուշայում երկրագետն տարրական (Нормальное училище) ուսումնարան, որը բաւականին նպաստել է այս չորս տարուայ ընթացքում ժողովրդի մտաւոր դաստիարակութեան գործին: Իսկ այն, որ պակասում է ուսումնարանի դասաւանդութեան մէջ և միանգամայն ցանկալի է երկրագործ ժողովրդի հոգուն, այդ գիւղատնտեսական մասն է Գիւլուշա գիւղը Արարատեան գաշտի արդիւնաւէտ տեղերից մէկը կարելի է համարել իր արգաւանդ հողերի պատճառով, բայց դժբաղդարաւ այդ բերրի հողերը առանց որ և է կուտուրայի, բնութեան կապին են թողնուած:

Արարատեան դաշտը աշխան եղանակում ներկայացնում է կենանքի ամենաթաւրմ և երկտառադ հասակը, որ իր որոշ և ուրախ պատկերներով քաղցր տրամադրութեան է ենթարկում երկրագործ մշակին. նա (մշակը) այդ միջոցին կատարված է համարում իր յոյսը, կաղցրութիւն և զօրանում են նրա ծանր աշխատութիւնից յոգնած ջղերը, երբ ամբարում է իր նահապետական ձեւով մշակուած հողից ստացած բազմատեսակ կենսական արտադրանք, վերջացնում է նա (երկրագործը) իր դաշտային բոլոր աշխատութիւնները, և սպասում է իր սովորական հեռաւոր հիւրերին, որպէս զի նրանց հետ միասին անցկացնեն ձմեռան օրերը: Գիւլուշա սկսվում է լեռների գաղաթները փոքր ինչ սպիտակել, Տաճկահայաստանից բացվում է հարիւրաւոր հայ մտաբացականների և բանւոր մշակների հեռքը, որոնք շարանշարան, չորս հարիւրով, երեք հարիւրով, առանձին առանձին խմբերի բաժանված, ծեր, երիտասարդ, կին, մանուկ խառն դիմում են դէպի Արարատեան դաշտը և բաժանվում են նրա դանդաղ գիւղերում: Այդ թշուառ հիւրերը Տաճկահայաստանի այլ և այլ դաւաճանքից ետ Նրանք ճանապարհորդում են մօտ քսան օրուայ հեռաւորութիւնից, նրանց մէջ ինչպէս կենդանի ժողովուրդ մասամբ աղքատ են ընկնում Ուսումնասիրելու, սքաբաւականին բարձրահասակին, սև և խիտ մազերով, շատերի խիտ բեկերը շարունակվում է որոգված մինչև այստեղ, իսկ մի առանձնութիւն, որ երևում է նրանց դէմքերի վրայ, այդ դարկաներին՝ հատկացած անքնական տիրութիւնն է, որի դադարից կարծես թէ ամեն մի բոլոր պատրաստ է ամենափոքր հետաքրքրողի առաջ պարզվել: Մեր հիւրերը մնում են Արարատում մօտ չորս հինգ ամիս, նրանցից ոմանք բուրձ կամ բազմակ են զոլում, իսկ միւսները տնրում վարձվում են մշակներ, չորս ամսուայ համար երեք մանկէթ և մի թոփ կտաւ ստանալով: Անցնում են ձմեռային ձանձրալի օրերը, գալիս է դարձնում, տաքանում են օրերը և բոլոր թրջահայ մշակները խմբվում են միասին դէպի հայրենիք. բաղդը նրանց ամեն լաւ կարծեմ, որ պրէմիան էլ ամենից լաւ բան է... Բայց պրէմիան էլ ժամանակակից բան պիտի լինի: Օրինակ հիմա, երբ հիւանդութիւններ կան, միթէ չէր կարելի, որ այս տեսակ Գրիպոսիտ լինէր. լրագրին գրողները, վճարելով տարեկան 10 բուրձի, բոլոր քաղաքներում իրաւունք կունենան ձրիապէս վայելել խմբագրական բժշկի օգնութիւնը... Ի հարկէ, այն ժամանակ լրագրիչը ամեն քաղաքներում իր սեփական բժշկից կունենայ, որոնք ձրիապէս կայցեն միմիայն յայտնի լրագրի բաժանորդներին...

Ինչ լաւ բան կը լինէր: Բայց բանը դրանումն է, որ այդ տեսակ միտքը իրագործելու համար հարկաւոր կը լինէր շատ աւելի տասանոց տուողներ ունենալ, քան թէ ունեն այժմ հայոց լրագրիչները... * * * Ի՛նչ... ինչ գեղեցիկ, ինչ արտօքելի ֆիլէնտոն դուրս եկաւ... Մի դուրս հիւանդութեան վրա եմ խօսում: Բաւական չէ որ հիւանդութեան մասին ամեն օր լսում ենք, դեռ հիւանդութեան մասին պէտք է կարդանք էլ, կատի ընթերցողը: Եւ ինչ մեղաւոր եմ, եթէ մեր ամբողջ ուշք ու միտքը միմիայն այդ հիւանդութիւններով է զբաղված: Ասում են, որ Թիֆլիսի մոզային խանութներում արդէն երևացել են Պետերբուրգից բերած ինֆլուէնցիայի գոյնի կտորներ, տիկիները դիմաւորել համար, այնուհետև մեր կլուրներում շուտով մտցնելու է ինֆլուէնցիան...

մի քայլափոխում դաւաճանում է, ճանապարհին քիւրդ աւազակները իրանց կեռ ու փայլուն սրերով սպառնում են մահ, խլում են նրանց ձեռքից նիւղութիւնով վաստակած վերջին կօպէկը, իսկ այնուհետև մեր ողորմելի պանդուխտները դատարկ ձեռք ու սրով տուն են հասնում:

Մուրացկանութիւնը հեռաւոր երկիրներում, ուղտուցիների և մօկացիների համար բնութիւն է դարձել. չը նայելով որ նրանցից շատերը՝ պանդուխտ են ըլլող ցեղի բարբարոսութիւնների պատճառով, բայց և նրանց մէջ կան շատերը, որոնք թէ ոչ և թէ կարողութիւն ունեն, իսկ պանդուխտով և մօրացկանութեամբ պարագայով՝ նրանք կատարած են լինում այն խօսքը թէ չլիտար եղնիս, բարխուղար եղնիս: Այս խօսքերը արտասանում է ուշուցի կիրը երկխային այն ժամանակ, երբ նա ծնում է և վաթաթում են խանձարուրի մէջ: Տաճկահայ մշակներից մեծագոյն մասը անցագիր չէ ունենում թէ գալու և թէ գնալու ժամանակ: Նրանք երբ մօտենում են սահմաններին, սահմանապահ զորքերից աղաղակում համար ծածուկ ճանապարհներով են անցնում. այդ հանդամանքում նրանց սպառնում է մեծամեծ վտանգներ և շատ անգամ զրկվում են կենանքից: Այս երկուսի է, որ Գիւլուշա են եկել տասն և եօթ հոգի տաճկահայաստանցի պանդուխտ հայեր. նրանցից չորս հոգի ձիւնի բքից խեղդվում են, իսկ միւսները հիւրասէր գիւղացիներին գոմիւրում ընկած, առանց օտքի, առանց մատների, ցրտառար եղած ողբում են իրանց օրհասը: Այդ պիտի դէպքեր իւրաքանչիւր տարի պատահում է հարիւրաւոր մարդկանցի հետ, բայց դո՛ւք հաստատ փորձերից չը խրափելով մեր տաճկահայ հիւրերը իրանց սովորութեան շնորհով պատրաստում են իրանց համար յաւիտենական դադար:

Մ. Զ.

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳԻՆ

Գանձակ, 28 նոյեմբերի

Ամիս 23-ին, հինգշաբթի օրը, տեղիս սուրբ Թովմանէն մայր-եկեղեցու երկսեռ դպրոցների ուսուցչական խումբը կառավարութեան թողտուրութեամբ քաղաքային կլուրի դահլիճում, յօդուած նոյն դպրոցների, ներկայացրեց «Օրիորդ Բերդիան» և «Գալալ Ղազար» Ներկայացումն լոյ՛ մնաց դուռ անցաւ, ծախող մուտքից հանելով՝ մնաց դուռ արդիւնք երկու հարիւր քսան և մի (221) բուրձի յիսուն կօպէկ: Զոդաբարձութիւնս պարտք է համարում իր խորին շնորհակալութիւնը հրապարակով յայտնել, նախ՝ կլուրի մեծապատիւ ստորաշինաներին, որ դահլիճը ձրիաւ, երկրորդ՝ ուսուցչական խմբին, որ անձնւորւաբար և առանց նիւթական անկալութեան մասնակցեց ներկայացմանը, երրորդ՝ մի բանի ուրիշ անձնաւորութիւններին, ուսուցչական խմբից դուրս, որոնք բարեհաճեցին մասնակցել ներկայացմանը, և չորրորդ՝ Գանձակի յարգելի հաւարա-

ցի լաւ անունով նոր թղթախաղը, հնացած պրէ-ֆերանսի, սիբիրկայի, վինտի և շտոմի տեղ...

* * * Հա... մի նոր և շատ հետաքրքիր լուր, որ հաղորդում է մեզ հեռագիրը. Մուսա-բէյը Կ. Պոլսի վճռաւ ջինջ թէ ամբաստանիչ դատարանում արդարանալուց յետոյ, դատարանի դահլիճից նախասենեակ դուրս գալով և չը գտնելով իր վերադուրս, անձրակալը և կայօշները, ստիպվեց առանց այդ բոլոր իրեղէնների փողոց դուրս գալ և մրսեց ու ինֆլուէնցիայի ալ յայտնի հիւանդացաւ: Պէտք է խոստովանած, որ բաւական թանգ նստեց նրան դատարանում արդարանալու:

* * * Բաւական է կարծեմ, եթէ ոչ այդպէս շարունակելով ֆիլիսոփոս, վերջի վերջոյ, ընթերցող, եւ էլ, դուք էլ ինֆլուէնցիայով կը հիւանդանանք: Չէ, եւ ու դուք պէտք է առողջ մնանք, եւ, որպէս զի գրել շարունակեմ, իսկ դուք,—որպէս զի միշտ կարդաւ:

Հա, գրաչառներին էլ մոռացայ,—ախարհ նրանք էլ, ընթերցող, չը պիտի հիւանդանան, որպէս զի շարեն մեր գրածն ու ձեր կարդացածը:

ԱՍԻԱՅԻ

ՄԻՏԱՎԱՅ, 30 նոյեմբերի: Այսօր արդարադատութեան միջոցով բացեց այստեղ նոր դատաստանական հաստատութիւնները:

ԼՕՆԴՕՆ, 30 նոյեմբերի: Այստեղի ամուսին բռնակիրները և գաղալին ընկերութեան բան-

ւորները զործադու արեցին: Բայց դադարեց ընկերութեան համար գանկեցան նոր բանտերը և ընկերութեան զործունեութիւնը չը խախտուեց:

Խմբագիր-հրատարակող ԳԻՒԳՈՐ ԱՐՇԵՐՈՒՆԻ

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր

ԹԻՖԼԻՍԻ ԺՈՂՈՎԱՐԱՆՈՒՄ

ՇԱՐԱԹ, 23 ԴԵՍԵՄԲԵՐԻ 1889 ԱՄԻ

Լինելու է

ԹՅՈՒՆՏ «ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԳՐԻՔԵՐԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ»

ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՍ

Մուտքը՝ կանանց համար 1 ռ., տղամարդոց՝ 2 ռ.
Ֆրակը անհրաժեշտ է միայն պարոնների համար:

Ցումանները կարելի է վաղորդ գնել՝ պ.պ. Գառուրեանի և Տէր-Արզումանի խանութ-երում և «Ընկերական գրադաճառանոցում»: Իսկ պարահանգէսի երեկոյան ժողո-նարանի շէնքարի մօտ:—Սկիզբն է երեկոյան 9 ժամին:

1—2

По семейнымъ обстоятельствамъ ПРОДАЕТСЯ сельская АПТЕКА въ уѣздномъ городѣ Новобаязетѣ. Подробности у владѣльца.
Ընտանեկան պատճառներով ծախվում է ՆՈՐ-ԲԱՅԱՅԵՏ գավառական քաղաքում մի գիւղական ԴԵՂԱՏՈՒՆ: Պայմանների մասին տիրոջ տեղեկանալ:

3—4 (Ե. շ.)

1890 годъ. ОТКРЫТА ПОДПИСКА годъ VII.
на большой художественный и литературный журналъ

„РОССІЯ“

Роскошное еженедѣльное изданіе со множествомъ рисунковъ, исполненныхъ красками, фототи-пей и новымъ привилегированнымъ способомъ.
ՎԵՂՈՎԱՅԻՆ ԵՄԵՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ԵՐԵՂԵՐՈՒԹԵԱՆ ԵՄԵՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՍԵՐԻՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ:

Выдающіеся русскіе художники и литераторы.

Предполагая въ наступающемъ году значительно расширить программу и объемъ журнала, ре-дакция «Россіи» дастъ своимъ подписчикамъ слѣдующіе литературный и художественный отдѣлы:

ВЪ ЛИТЕРАТУРНЫЙ ОТДѢЛЪ ВОЙДУТЪ:

историческіе и бытовые романы и повѣсти, рассказы изъ русской жизни, произведенія лучшихъ иностранныхъ писателей, очерки, сцены, стихотворенія, поэмы, мелочи, замѣчательные анекдо-ты, разнообразный отдѣлъ смѣси и этнографическія описанія.

Въ каждомъ номерѣ будутъ помѣщаться: театральная хроника, статьи по литературѣ, искус-ству и исторіи; путевые очерки; политическое обозрѣніе, распоряженія правительства, новости, слухи, и пр.

Съ перваго номера журнала начнется печатаніемъ большая историческая повѣсть иллюстрированная оригинальными рисунками и виньетками

„ПОТАПЫЧЪ и МЕДВѢДЬ“.

(Сочиненіе Н. П. Аксакова).

ВЪ ХУДОЖЕСТВЕННОМЪ ОТДѢЛѢ ПОМѢЩАЮТСЯ:

I. Иллюстраціи на выдающіяся событія изъ текущей жизни, II. Оригинальныя фотографическія приложенія, III. Историческія картины, IV. Оригинальные рисунки въ краскахъ (русскихъ ху-дожниковъ), V. Сцены изъ русской жизни, VI. Портреты извѣстныхъ дѣтелей, VII. Акварели съ натуры, VIII. Типы народовъ Россіи, IX. Пейзажи, X. Деревянскія сцены и картинки. Множество виньетокъ и иллюстрацій въ романахъ, повѣстяхъ, разсказахъ и стихотвореніямъ. Гг. подписчики на 1890 годъ будутъ выданы.

двѣ художественно-исполненныя преміи

1) Большая хромо-фототипія съ картины профессора В. В. ПУКИРЕВА

„НЕРАВНЫЙ БРАКЪ“

Въ свое время, появленіе въ свѣтъ этой замѣчательной, полной драматизма, картины, произвело громадный фуроръ и, какъ русскіе, такъ и иностранныя журналы были наполнены восторжен-ными отзывами объ этомъ дѣйствительно выдающемся произведеніи русской живописи.

В. В. Пукиревъ за картину «Неравный бракъ» получилъ званіе профессора.

2) „УТРО ЧИНОВНИКА ПОЛУЧИВШАГО ПЕРВЫЙ КРЕСТЪ“

съ знаменитой картины художника П. А. Федотова (оригиналъ хранится въ Московскомъ ру-мянцевомъ музеѣ). Олеографія воспроизведена новымъ способомъ, въ размѣрѣ подлинника.

Кромѣ того всѣмъ г.г. подписчикамъ будетъ выданъ: «АЛЬБОМЪ ПЛЕМЕНЪ и НАРОДОВЪ РОССІИ», заключающій въ себѣ до сорока типовъ, исполненныхъ красками.

Въ этомъ альбомѣ кромѣ описанія природы и жизни помѣщены типы слѣдующихъ народовъ: Калужане, Рязанцы, Калмыки, Башкиры, Зырянцы, Самоѣды, Крымскіе татары, Черемисы, Грузины, Гуріеи, Дагестанцы, Уральскіе Ка-заки, Казанскіе татары, Чеченцы, Финны, Нендальцы, Малороссы, Тузскіе крестьяне, Лицейный казакъ, Грузинки, Имеретинцы, Осетины, Кабардинцы, Крестьяне Ярославской губерніи, Нижегородцы, Орловцы, Крестьяне Тверской и Смоленской губерніи, Псковитяне, Киргизы, Казаки, Поляки, Литовцы, Курды, Армяне, Латыши, Евреи, Мезенскіе самоѣды, Финны Петербургской губерніи, Яйнарскіе лопари, Обдорскіе Остяки, Чувашка, Якуты, Забайкальскіе Бураты, Оленные Чукчи, Камчадалы, Алеути, Чернышскіе Тунгусы.

Каждый номеръ журнала будетъ заключать въ себѣ: До 2000 строкъ разнообразнаго литератур-наго текста и четыре страницы оригинальныхъ рисунковъ въ краскахъ, кромѣ виньетокъ.

Въ теченіи года выйдетъ въ свѣтъ пятьдесятъ номеровъ.

200 оригинальныхъ рисунковъ въ краскахъ

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА:

На годъ	На полгода
безъ доставки. 5 р.	безъ доставки. 3 р. — к.
съ доставкою въ Москвѣ. 6 р.	съ доставкою въ Москвѣ. 3 р. 50 к.
съ перес. во всѣ города Россіи. 7 р.	съ пересылкою. 4 р. — к.

За упаковку и пересылку премій Гг. подписчики прилагаютъ 1 рубль.

Допускаются разсрочка: 3 рубля при подпискѣ, 2 рубля 1-го апрѣля и 2 рубля 1-го іюля. Пробный номеръ, для ознакомленія высылается за 2 семикопѣчныя марки.

Подписка и объявленія принимаются въ конторѣ редакціи, Москва, Солянка, домъ Когтевыхъ.

Редакторъ-Издатель І. И. ПАШКОВЪ

1—3

ԼՈՒՄԱՅԻ «ԿՈՂՈՊՏՎԱԾ ԵԿԵՂԵՑԻ» վէպը վաճառվում է՝ Թիֆլի-սում—Ընկերական գրադաճառանոցում և Բազու—Կասպեան գրադաճառանոցում: Գինն է՝ 1 ռուբլի: Գիրքը ձեռք բերել ցանկացող օտարաքաղաքացիք կարող են դի-մել և այս հասցեով՝ Тифлисъ, Типографія канцел. Главноначальствующаго, Сергѣю Симоновичу Назарянцу.

4—10 (շ.)

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА 1890 Г.
(ТРЕТИЙ ГОДЪ ИЗДАНІЯ)

„ПАНТЕОНЪ ЛИТЕРАТУРЫ“

«ЕЖЕМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИКО-ЛИТЕРАТУРНЫЙ ЖУРНАЛЪ».

Въ предстоящемъ году «Пантеонъ Литературы» будетъ издаваться по прежней программѣ и при участіи прежнихъ сотрудниковъ.

Въ числѣ произведеній, предназначенныхъ къ помѣщенію въ первыя книжки журнала, назовемъ слѣд: 1) Полное собраніе сочиненій Василія Петровича Боткина, автора «Писемъ объ Испаніи» и пр., 2) Поэмы Оссіана, перев. съ примѣч. и предисловіемъ Е. В. Балобановой, 3) Писма темныхъ людей, перев. А. И. Кирличникова, 4) Чосеръ, Кентерберійскіе рассказы, перев. М. И. Кудряшева, 5) Аріосто, Нептосый Роландъ, поэма, перев. С. Ф. Уварова, 6) Л. Н. Майкова, Матеріалы для біографіи Вал. Н. Майкова, 7) М. Гюйо, Современная эстетика, и мн. др.

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА: Съ дост. и перес. на годъ 8 р., 6 мѣс. 5 р., 1 мѣс. 1 р.

Выписывающіе «Пантеонъ Литературы» за 1888 и 1889 гг. уплачиваютъ: за всѣ три года—20 р., за два года—15 р. Разсрочка платежа—по соглашенію.

Подписка принимается: въ редакціи журнала «Пантеонъ Литературы» въ Спб., Захарьевская, д. 19, а также въ книжныхъ магазинахъ «Новаго Времени» въ С.-Петербургѣ, Москвѣ, Харьковѣ и Одессѣ. Книгопродавцамъ дѣ-ляется уступка въ размѣрѣ 5%.

Редакторъ-издатель А. Чудиновъ.

COMPAGNIE DES MESSAGERIES MARITIMES
PAQUEBOTS-POSTE FRANÇAIS.

ՖԻՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱԳԵԱՑՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
(ՄԵՍԱԺԵՐԻ ՄԱՐԻՏԻՄ)

Կանոնաւոր և ուղղակի երթևեկութիւն ՄԱՐՍԵԼԻ և ԲԱՅՈՒՄԻ մէջ և փոխադարձ: Ուրբաթ, 8/20 Դեկտեմբերի ԲԱՅՈՒՄԻՑ շուրս կը գնայ շոգենաւ ALPHÉE (ԱԼՖէ) նաւապետ AUGÉ (Օճէ), մտնելով Կ. Պօլս, Պօրտ-Լա-Տօս և Լակադաւը: Ազնեաները՝ ԲԱՅՈՒՄԻՄՍ պ. Գ. ԷՍԷՆՇԵՐ, ԹԻՖԼԻՍԻՄ ԳԵՈՐԳ Զեքուրեան, Զեքուրեան, իսկ ԲԱՅՈՒՄԻ մէջ ԳՕԼԴԼԻՍԵՑ:

2—2

BATEAUX A VAPEUR FRANCAIS N. PAQUET ET COM.

ՖԻՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱԳԵԱՑՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ն. ՊԱԿԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Կանոնաւոր և ուղղակի երթևեկութիւն ՄԱՐՍԵԼԻ և ԲԱՅՈՒՄԻ մէջ և փոխադարձ, մտնելով Կ. ՊՕ-ԼԻՍ, ՍԱՄՍՈՆ և ՏՐԱՊԵՐՈՆ:

Երթևեկութիւնը շոգենաւերի 1889 թ.ի վերջին քառորդի համար փոխված է, սկսած հոկտեմբերի 11-ից. այդ փոփոխութիւնը վերաբերում է Բաթումից շոգենաւի շուրս գալուն, որը նշանակված է չորեքշաբթի օրերը, երկու շաբաթ մի անգամ, փոխանակ հինգշաբթի օրերը:

ԲԱՅՈՒՄԻՑ ԴՈՒՐՍ ԿԸ ԳԱՆ

11	Հոկտեմբերի շոգենաւ	«ՄԻՐՈՒԼԻՍ»
25	»	«ԱՐՄԵՆԻԱ»
8	Նոյեմբերի	»
22	»	«ԱՆԱՏՈԼԻԱ»
6	Դեկտեմբերի	»
20	»	«ԱՆԱՏՈԼԻԱ»

Տեղեկութիւնների համար ճանապարհորդների և բռնների մասին պէտք է դիմել Ընկերութեան ազնեաներին:

Թիֆլիսում. մի, ԲԸՆՈՒՆ, Նախ. Արծրունու գաղէպայում, № 14.
Բաթումում. պ. ԳԱՐԱՆԻՕՒՆ, Նախ. Երթևեկայում:

2—2 (Ե. շ.)

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՆ ԼԷՕԻ

„ԿՈՐԱԾ ՆԵՐ“

վէպը:

Գինն է 50 կոպէկ: Կարելի է գնել Թիֆլիսի գրադաճառանոցներում:

4—5

ОБЪ ИЗДАНИИ ВЪ 1889 Г

ЕЖЕМѢСЯЧНОГО ЖУРНАЛА

„СЕМЕЙНАЯ БИБЛИОТЕКА“

Редакціей «Пантеона Литературы» предпринято, съ 1 января 1890 г., изданіе новаго общедоступнаго какъ по цѣнѣ, такъ и по содержанію ежемѣсячнаго журнала.

«Семейная Библиотека» будетъ заключать въ себѣ: избранные романы, повѣсти, рассказы, собранія стихотво-реній извѣстныхъ писателей, драматическія произведенія, путешествія и пр.

Въ каждомъ томикѣ будетъ помѣщено цѣлое произведение; болѣе обширныя произведенія займутъ нѣсколько послѣдовательныхъ томиковъ.

Назначеніе «Семейной Библиотеки»—доставить самой небогатой семьѣ—возможность, за ничтожную плату, имѣть библиотечку избранныхъ авторовъ, чтеніе которыхъ по содержанію своему было бы для всѣхъ доступно и ин-тересно.

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА: съ дост. и перес. на годъ 2 р., 6 мѣс. 1 р., 1 мѣс. 25 к.

Подписка принимается: въ редакціи «Семейной Библиотеки» въ С. Петербургѣ, Захарьевская ул., д. № 19. Книгопродавцамъ дѣляется уступка въ размѣрѣ 5%.

Редакторъ-издатель А. Чудиновъ

4—5

Անհրաժեշտ եմ համարում հրապարակու յայտնել, ի զիտութիւն ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ և ԱՆԴՐՈՎԿԱՍԵԱՆ պատուելի ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐԻ, որ դարձեալ սովորակ-ւին համեմատ ընդունում եմ յանձնարարական պայմանով վաճառելու զանազան ապ-րանքներ՝ նախապէս տալով և ԱՎԱՆՍ: Նաև կատարում եմ ապրանքներ գնելու և ու-ղարկելու պատուէրներ: Ցանկացողները պայմանների մասին կարող են դիմել ինձ այս հասցեով: ՕԴԵՍՏԱ, Մ. ՄՐԱՏՈՎՍԿԻ, իսկ Թիֆլիսում տեղեկանալ՝ պ.պ. եղբ. ՄՈՎ-ՎԵԱՆԵԱՆՑ և ընկ. բանկային գրասենեակում:

Մ. ՄՈՐԱՐԱԿԱՆ

3—8 (Ե.)